

„Soubor nástrojů“ ke snížení množství akrylamidu ve smažených bramborových lupíncích

Akrylamid

Akrylamid je látka, která vzniká přirozenou cestou v potravinách při tepelné úpravě pokrmů za vysokých teplot (např. pečení, grilování, smažení). Akrylamid může způsobovat rakovinu u zvířat a odborníci se domnívají, že může být pravděpodobně příčinou rakoviny i u lidí. Přestože byl akrylamid pravděpodobně součástí naší stravy od počátku tepelné přípravy pokrmů člověkem, doporučili světoví odborníci z důvodů obav týkajících se bezpečnosti, abychom obsah akrylamidu v potravinách snížili.

Akrylamid byl zjištěn v široké škále potravin, včetně potravin vyráběných průmyslově, ve stravovacích zařízeních i v domácnostech. Byl nalezen v základních potravinách jako např. v chlebu nebo bramborách, jakož i v některých výrobcích, např. v bramborových lupíncích, sušenkách a kávě.

Soubor nástrojů Acrylamide Toolbox FoodDrinkEurope

V návaznosti na zjištění akrylamidu v potravinách se potravinářský průmysl a další zúčastněné strany, včetně legislativních orgánů rozhodly zjistit, jak akrylamid v potravinách vzniká, a určit možné metody, kterých lze využít ke snížení obsahu akrylamidu v potravinách pomocí principu ALARA. FoodDrinkEurope uvedené úsilí koordinoval a shromáždil výsledky, aby mohl vypracovat soubor nástrojů Acrylamide Toolbox.

K čemu tento soubor nástrojů slouží?

- Obsahuje podrobnosti o stávajících metodách, které vedou ke snižování obsahu akrylamidu v potravinách.
- Umožňuje uživatelům zhodnotit a určit, jaká opatření ke snižování zvolit.

ALARA

ALARA je zkratka slov „as low as reasonably achievable“ a znamená „tak nízké, jak je rozumně dosažitelné“. To jednoduše znamená, že provozovatel potravinářského podniku (PPP) by měl přijmout vhodná opatření ke snížení přítomnosti dané kontaminující látky v konečném výrobku na minimum: měl by zohlednit existující riziko, ale také další oprávněné důvody, např. potenciální rizika vyplývající z jiných kontaminujících látek, organoleptické vlastnosti a kvalitu konečného výrobku a proveditelnost a účinnost kontrol.

S cílem zajistit zachování souladu s koncepcí ALARA by PPP měl sledovat účinnost prováděných opatření a podle potřeby je přezkoumat.

Co můžete udělat?

- Za pomoci tohoto letáku určete, které metody lze použít ke snížení obsahu akrylamidu.
- Ne všechny metody budou odpovídat Vaším výrobním potřebám.
- Pro určení nejvhodnějšího nástroje bude zapotřebí, abyste přezkoumali své výrobní metody, receptury, kvalitu výrobků a vnitrostátní právní předpisy.

Akrylamid ve smažených bramborových lupíncích

Tento leták má být pomůckou výrobcům smažených bramborových lupínců. Podrobnější pokyny vám sdělí Evropská snacková asociace (ESA) na stránkách esa@esa.org.uk

Celý soubor nástrojů si přečtete na adrese:

<http://www.fooddrinkurope.eu/publication/fooddrinkurope-updates-industry-wide-toolbox-to-help-manufacturers-further/>

Způsob vzniku

Akrylamid vzniká reakcí asparaginu a redukcí cukrů, které se přirozeně vyskytují v bramborách.

Akrylamid vzniká při teplotách vyšších než 120 °C.

Množství vytvořeného akrylamidu závisí na

- podmínkách tepelné úpravy
- době tepelné úpravy
- množství asparaginu a redukcí cukrů v bramborách.

Metody snižování množství ve smažených bramborových výrobcích: smažené bramborové lupínky

Následující „nástroje“ byly úspěšně použity ke snížení množství akrylamidu ve smažených bramborových lupíncích.

Výrobcům je doporučeno, aby zvolili takové „nástroje“, které jsou nejvhodnější pro jejich typ výrobku, technologické postupy a specifikace kvality výrobků.

Výběr surovin	Receptura	Návrh procesu	Vlastnosti hotového výrobku
<ul style="list-style-type: none"> • Používejte pouze vhodné odrůdy brambor (s nízkým obsahem cukru). • Skladujte v prostředí kontrolovaném z hlediska teploty (nad 6 °C) a vlhkosti. • Klíčení uskladněných brambor je potlačeno pomocí přípravku CIPC. • Přivážené brambory se kontrolují v závodě.	<ul style="list-style-type: none"> • Některé předem zpracované látky mohou již obsahovat vysoké množství akrylamidu, které by mohlo mít vliv na jeho obsah v hotovém výrobku. • Hrubější lupínky mohou obsahovat vyšší množství akrylamidu, neboť vyžadují k vytvoření konečného výrobku vyšší množství tepla. • Používání některých složek může kromě chuti kompenzovat světlejší zbarvení lupínků jiným barevným odstínem.	<ul style="list-style-type: none"> • Optimalizované a přesně definované podmínky tepelné úpravy (řízení množství oleje / teploty / doby prodlevy) k produkci výrobků zlatožluté barvy. • Následná zpětná vazba k tepelné úpravě v závislosti na obsahu vlhkosti. • Následné odmítnutí odstínu/vad po smažení. • Mytí plátků brambor v teplé/horké vodě k odstranění nadměrného množství cukru. • Správné oloupaní: Obsah redukujících cukrů může být vyšší ve vrstvě slupky některých odrůd.	<ul style="list-style-type: none"> • Stejný odstín.

